

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทย" มีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทย ดังนี้คือ

๑.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร ๒๕๑๔

๑.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทยอื่น ๆ

๑.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนบรรณกรรมร้อยกรองไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย .

๑.๔ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบในการศึกษาร้อยกรองไทย

๑.๕ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทย

๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณกรรมร้อยกรองไทย ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในด้านต่าง ๆ ดังปรากฏในข้อ ๑

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา ๑๒ จำนวน ๑๐ โรงเรียน การสุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๐๐ คน เป็นชาย ๒๐๐ คน หญิง ๒๐๐ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้น เป็นแบบสอบถาม ๑ ชุด ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ คือ

ภาคที่ ๑ ถามเกี่ยวกับสถานภาพ ความสนใจ ทัศนคติ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาคที่ ๒ ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อวาระกรรมร้อยกรองไทย ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน

ภาคที่ ๓ ถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบในการศึกษาวาระกรรมร้อยกรองไทย

ภาคที่ ๔ ถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับวาระกรรมร้อยกรองไทย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ ท่าน ช่วยพิจารณาความถูกต้องของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน ๒๐ คน เป็นชาย ๑๐ คน หญิง ๑๐ คน นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นั้นมาแก้ไขข้อบกพร่องให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ
แบบสอบถามในภาคที่ ๑ และภาคที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
แบบสอบถามในภาคที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้ค่าซี (Z-test)

นำผลการวิเคราะห์ของข้อมูลในภาคที่ ๑, ๒ และ ๓ ที่ได้เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ส่วนแบบสอบถามในภาคที่ ๔ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด นำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ก. เกี่ยวกับสถานภาพทัศนคติความสนใจและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๕๐ เป็นชาย และร้อยละ ๕๐ เป็นหญิง
๒. นักเรียนชายร้อยละ ๗๖.๕ และนักเรียนหญิงร้อยละ ๘๘.๕ ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง สาเหตุที่ชอบเพราะอ่านแล้วได้ความรู้ คติชีวิตข้อเตือนใจต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ไม่ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง เพราะเห็นว่า วรรณกรรมร้อยกรองอ่านเข้าใจยาก และมีศัพท์มาก แต่ตามปกติแล้วนักเรียนจะอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง เพราะต้องการความเพลิดเพลินจากความไพเราะของวรรณกรรม
๓. นักเรียนชายร้อยละ ๗๘.๕ และนักเรียนหญิงร้อยละ ๗๘.๐ ชอบอ่านกลอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่โคลง ด้านประเภทวรรณกรรมนักเรียนชายชอบนิทาน คำกลอน มากที่สุด รองลงมาได้แก่เสภา ส่วนนักเรียนหญิงชอบประเภท สุภาพีต และบทสอนใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ประเภทบทละคร ด้านแนวคิดนั้นทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชอบประเภทตลกขบขัน
๔. นักเรียนชายร้อยละ ๖๘.๐ และนักเรียนหญิงร้อยละ ๖๘.๕ เห็นว่าการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทย มีความสำคัญและจำเป็น เพราะเป็นการดำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และลักษณะของวรรณกรรมร้อยกรองที่สมควรบรรจุในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยนั้นควรเป็นการผสมผสานจากเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่อง โดยคัดเฉพาะตอนที่เด่น ๆ
๕. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชอบอ่านทั้งวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ และวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน และเห็นว่าควรบรรจุวรรณกรรมร้อยกรองทั้งสองประเภทลงในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย โดยเน้นให้มีปริมาณเท่า ๆ กัน

ข. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อย-
กรองไทยในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตร ๒๕๑๘

โดยทั่ว ๆ ไป ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

๑. เรื่องที่นักเรียนชายสนใจและเห็นว่า เป็น เรื่องที่สนุกสนานเพลิดเพลินมากที่สุดได้แก่ ขุนช้างขุนแผน ในขณะที่นักเรียนหญิงสนใจ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกมากที่สุด
๒. นักเรียนชายเห็นว่า เรื่องบทพากย์รามเกียรติ์ มีคุณค่าด้านวรรณศิลป์มากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงเห็นว่า มหาเวสสันดรชาดก มีคุณค่ามากที่สุด
๓. นักเรียนชายเห็นว่า เรื่องนิราศภูเขาทองใช้ศัพท์และภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมมากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงเห็นว่า เรื่องกาพย์เห่เรือใช้ศัพท์และภาษาถูกต้องเหมาะสมมากที่สุด
๔. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นตรงกันว่า เรื่อง สวัสดิรักษา เป็น เรื่องที่ให้คุณค่าด้านความรู้ คติชีวิต ค่านิยมที่ดีต่อผู้เรียน ทำให้เข้าใจชีวิตและกลมกล่อมจิตใจ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความออกงามทางสติปัญญา เหมาะสมกับภาวะการณ์และภาวะสังคมปัจจุบันมากที่สุด สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้มากที่สุด และมีคุณค่าควรแก่การดำรงไว้ ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติมากที่สุด
๕. ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นตรงกันว่า เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็น เรื่องที่มีเนื้อหาชักชวนให้ผู้อ่านอยากค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด และสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในสมัยนั้นมากที่สุด

อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่น่าสนใจได้แก่เรื่องมีทนะพาธา ซึ่งแตกต่างกันในเรื่องคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านการใช้ศัพท์และภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม ด้านความสนุกสนานเพลิดเพลินของเนื้อเรื่อง และด้านการมีเนื้อหาชักชวนให้ผู้อ่านอยากค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม

ค. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทยอื่น ๆ

ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองอื่น ๆ ส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

๑. ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เห็นว่า ควรมีการส่งเสริมการแต่งวรรณกรรมร้อยกรองต่อไป และควรมีการศึกษาทั้งวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ และวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน
๒. ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อ่านวรรณกรรมร้อยกรองนอกเหนือจากหนังสือแบบเรียนน้อย และทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เห็นว่า เรื่อง อิเหนา และพระลอ มีคุณค่ามากพอที่จะนำมาบรรจุในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งยังเห็นว่าบทละครในวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ แสดงถึงความฉลาดกอนาจารย์อยู่ในระดับน้อย
๓. ในจำนวนกวีโบราณทั้งหมด นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชอบแนวการเขียนของสุนทรภู่มากที่สุด ส่วนกวีปัจจุบันนั้น นักเรียนชายชอบ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล แต่ นักเรียนหญิงชอบ ประวิตร โพธิอาสน์

อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น มีได้แก่ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อแนวการเขียนวรรณกรรมร้อยกรองของกวีโบราณ อาทิ เช่น กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์ รัชกาลที่ ๖ และ รัชกาลที่ ๕ เป็นต้น ส่วนแนวการเขียนของกวีปัจจุบันที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ ทวีปวร อุชเชณี และ ประวิตร โพธิอาสน์ เป็นต้น

ง. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองไทย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบ

ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ดังสรุปได้ดังนี้คือ

๑. ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์สอนวรรณกรรมร้อยกรองไทยโดยวิธีอธิบายเนื้อเรื่องตามหนังสือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อ่านทำนองเสนาะ แล้วอธิบายหรือจับใจความให้ฟัง วิธีการสอนที่ใช้้น้อยที่สุดได้แก่ การสอนโดยใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ประกอบการสอน

และการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น เล่นละคร แสดงบทบาท เป็นต้น

๒. หลังจากเรียนวรรณกรรมร้อยกรองจบลงในแต่ละชั่วโมงแล้ว นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเห็นว่าทำให้รักการอ่าน และเพลิดเพลินในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองมากที่สุด และเห็นว่าทำให้รู้จักวิธีการค้นคว้า เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองด้วยตนเองน้อยที่สุด นอกจากนี้ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงยังเห็นว่า การท่องจำวรรณกรรมร้อยกรองมีประโยชน์ และการฝึกอ่านทำนองเสนาะมีความสำคัญและจำเป็น

๓. สภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิง เห็นว่าควรมีการปรับปรุงมากที่สุดได้แก่ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ รองลงมาได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

๔. ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประสบมากที่สุด ในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทยได้แก่ อ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทยแล้ว ไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ รองลงมาคือปัญหาเรื่องศัพท์ยาก และจำลักษณะบังคับของบทประพันธ์ไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ โดยมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วทำรายงานส่งเป็นรายบุคคล หรือหลังจากเรียนวรรณกรรมร้อยกรองจบลงในแต่ละชั่วโมงแล้ว นักเรียนรักการอ่านและเพลิดเพลินในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง และมีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและรสของวรรณกรรม เป็นต้น

จ. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกันดังนี้คือ

๑. ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ เห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองโบราณมีความไพเราะ และให้ข้อคิด คติสอนใจที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทั้งในอดีตและปัจจุบัน มากกว่าวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน

๒. วรรณกรรมร้อยกรองที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเสนอแนะให้นำมาบรรจุลงในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ เป็นวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ อาทิเช่น รามเกียรติ์ อิเหนา และ ขุนช้างขุนแผน

๓. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสภาพการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองไทยนั้นทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต้องการให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ประกอบการสอน ต้องการให้อาจารย์จัดกิจกรรมการสอน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ต้องการได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและได้ฝึกการอ่านทำนองเสนาะที่ถูกต้อง ฝึกถอดคำประพันธ์ และฝึกแต่งบทประพันธ์ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกการอภิปรายออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ก. ความสนใจ ทศนคติ และความคิดเห็นทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยผลปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณี สุนทรเวช^๑ ที่วิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านเรื่องสังข์ทอง ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวรรณกรรมร้อยกรองทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังตรงกับงานวิจัยของบุปผา ทวีสุข^๒ และ กอง เคลือบพณิชกุล^๓ ซึ่งวิจัยพบว่านักเรียนชอบอ่านเรื่อง

^๑ วรณี สุนทรเวช, "ความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กอายุ ๑๑-๑๖ ปี," หน้า ๑๑๐-๑๑๘.

^๒ บุปผา ทวีสุข, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓," หน้า ๔๘.

^๓ กอง เคลือบพณิชกุล, "การศึกษาเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า ๘๓.

ร้อยกรองมากกว่าเรื่องร้อยแก้ว แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ จักรมา อาษา รัฐ ที่วิจัยพบว่านักเรียนสนใจร้อยกรองกับบทละครและเสภาเป็นอันดับสุดท้าย^๑ และผลงานวิจัยของ นิตยา บุญสิงห์ ที่วิจัยพบว่า นักเรียนสนใจเรื่องร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง^๒ อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมิได้มุ่งเปรียบเทียบว่าระหว่างร้อยแก้วและร้อยกรอง นักเรียนชอบแบบใดมากกว่ากัน แต่มุ่งถามความสนใจว่านักเรียนชอบอ่านร้อยกรองหรือไม่ ซึ่งก็เป็นที่น่ายินดีว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังนิยมอ่านร้อยกรองอยู่ ดังนั้นปัญหาเรื่องทัศนคติของผู้เรียน จึงไม่เป็นปัญหาคriticalต่อไป

ด้านประเภทของวรรณกรรมนั้น ผลการวิจัยพบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชอบกลอนมากที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ นิตยา บุญสิงห์^๓ และสมสมัย แข่งขัน^๔ แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ บุญผา ตรีสุข ที่ว่านักเรียนชอบโคลงอันดับหนึ่ง และชอบกลอนเป็นลำดับรองลงมา^๕

นอกจากนี้ยังพบว่าด้านแนวความคิดของวรรณกรรมร้อยกรองนั้น ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ชอบประเภทตลกขบขัน ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ ยุพา โชติเกียรติ ที่ว่า นักเรียนชอบประเภทปลูกใจให้รักชาติเป็นอันดับแรก^๖ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมรายละเอียด

^๑ จักรมา อาษา รัฐ, "การศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ จากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ," หน้า ๑๐๓.

^๒ นิตยา บุญสิงห์, "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑: เนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย," หน้า ๑๑๓.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

^๔ สมสมัย แข่งขัน, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีของไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒," หน้า ๗๑.

^๕ บุญผา ตรีสุข, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓," หน้า ๔๔.

^๖ ยุพา โชติเกียรติ, "ความนิยมอ่านวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า ๖๔.

ของแบบสอบถามจากงานวิจัยของ บุปผา โชคดีเกียรติ หลายประการ จึงทำให้ผลการวิจัยมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันได้

ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกี่ยวกับลักษณะวรรณกรรมร้อยกรองที่สมควรบรรจุในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยนั้น นักเรียนเห็นว่าควรเป็นการผสมผสานจากเรื่องต่างๆ หลายเรื่อง โดยคัดเฉพาะตอนที่เด่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของ บุปผา ทวีสุข^๑ แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สมสมัย แข่งขัน^๒ และนิตยา บุญสิงห์^๓ ที่นักเรียนเห็นว่าควรเรียนวรรณคดีฉบับเต็มมากกว่าวรรณคดีที่ตัดตอนมา ผลการวิจัยดังกล่าวอาจคลาดเคลื่อนกันได้ เนื่องจาก การวิจัยของ บุปผา ทวีสุข สมสมัย แข่งขัน และ นิตยา บุญสิงห์ ต่างเน้นที่วรรณคดี ซึ่งมีได้จำแนกว่าเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง แต่การวิจัยครั้งนี้เน้นเฉพาะที่วรรณคดี หรือวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง ซึ่งนักเรียนอาจจะเห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองไทย มักมีขนาดยาว ดังนั้น การเรียนฉบับสมบูรณ์อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ และการเรียนวรรณกรรมร้อยกรองที่คัดมาให้เรียนหลาย ๆ เรื่องนี้ จะทำให้เด็กเรียนรู้จักรวรรณกรรมร้อยกรองหลายเรื่อง และหลายรส ซึ่งนักเรียนอาจไปค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมภายหลังได้ เป็นต้น

ข. ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย หลักสูตร ๒๕๑๔ และวรรณกรรมร้อยกรองไทยอื่น ๆ

โดยทั่ว ๆ ไป ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย หลักสูตร ๒๕๑๔ และวรรณกรรมร้อยกรองไทย

^๑ บุปผา ทวีสุข, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓," หน้า ๖๓.

^๒ สมสมัย แข่งขัน, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีของไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒," หน้า ๗๐.

^๓ นิตยา บุญสิงห์, "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑: เนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย," หน้า ๑๑๔.

อื่น ๆ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองไทยส่วนใหญ่มีคุณค่าด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากแทบทั้งสิ้น ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังเห็นคุณค่าของวรรณกรรมร้อยกรองไทย และสนับสนุนให้ดำรงไว้ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป แม้แต่เรื่อง อิเหนา พระลอ มหาเวสสันดรชาดก ซึ่งในช่วงระยะหนึ่งได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์มาก ถึงขนาดเรียกร้องให้นำมาเผาทิ้งเสีย โดยเฉพาะ เรื่องพระลอ ซึ่งอินทราวุธได้นำมาวิเคราะห์และสรุปว่าบทสังขรย์ในพระลอแสดงถึงความลามกอนาจาร และความหมกมุ่นในกามหาคุณค่าสาระมิได้^๑ แต่นักเรียนกลับเห็นว่าบทสังขรย์ในวรรณกรรมร้อยกรองโบราณแสดงถึงความลามกอนาจารอยู่ในระดับน้อย และเรื่องอิเหนา และพระลอ มีคุณค่ามากพอที่จะนำมาบรรจุลงในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยได้เป็นต้น อย่างไรก็ตามในจำนวนวรรณกรรมร้อยกรองที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยนั้น เรื่องที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงเห็นว่ามีคุณค่าด้านต่าง ๆ มากที่สุด ได้แก่เรื่องสวัสดิรักษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องสวัสดิรักษาเป็นเรื่องในแนวสั่งสอน ให้คิดข้อคิดที่ดีเป็นประโยชน์แก่นักเรียนโดยตรง จึงทำให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าอย่างชัดเจนก็ได้

ด้านแนวการเขียนของกรโบราณนั้นปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชอบแนวการเขียนของ สุนทรภู่มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สุนทรภู่นิยมเขียนกลอนมากกว่าคำประพันธ์ประเภทอื่น ซึ่งตรงกับความสนใจของนักเรียนที่ชอบกลอนมากที่สุด นอกจากนี้สุนทรภู่นิยมเขียนกลอนซึ่งนิยมใช้สัมผัสในอันทำให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น และถ้อยคำที่ใช้ก็เป็นถ้อยคำพื้น ๆ ไม่มีศัพท์ยาก

ส่วนแนวการเขียนของกรปัจจุบันนั้น ปรากฏว่านักเรียนชายชอบ เสกสรรค์ ประเสริฐกุลมากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงชอบ ประวิตร โพธิอาสน์ มากที่สุด ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ ยุพา โชติเกียรติ ที่พบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชอบอ่านบทร้อยกรองของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

^๑อินทราวุธ, "ลิลิตพระลอวรรณคดีศึกษาค้นคว้า," ข้อคิดจากวรรณคดี หน้า ๘๖.

มากที่สุด^๑ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนพิจารณาจากตัวอย่างแนวการเขียนของกริ๊ปปัจจุบันที่ผู้วิจัยให้ไว้เป็นแนวในการประเมินความสนใจก็ได้ ซึ่งสิ่งนี้จะมีอิทธิพลทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนกันได้

ค. ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองไทย ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยอธิบายเนื้อเรื่องตามหนังสือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อ่านทำนองเสนาะ แล้วอธิบายหรือจับใจความให้ฟัง ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ อรสา เจนพนัส ที่สำรวจพบว่า ครูสอนโดยให้เด็กถอดคำประพันธ์ และตอบคำถามมากที่สุด^๒ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่อาจารย์มักให้เด็กทำได้แก่ การอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งยังคงใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ อรสา เจนพนัส อยู่ ข้อที่น่าสังเกตคือ อาจารย์สอนโดยใช้สื่อการสอนและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งการสอนโดยวิธีดังกล่าวเป็นวิธีการสอนที่นักเรียนต้องการมากที่สุด เช่นกัน โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะที่นักเรียนเสนอมาเป็นจำนวนมาก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประสบมากที่สุด ในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทยได้แก่ อ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทย แล้วไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ รองลงมาได้แก่ปัญหาเรื่อง ศัพท์ยาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวตรงกับปัญหาของการสื่อสารในวรรณคดีที่ เจตนา นาควัชระ ได้กล่าวไว้ ดังได้ยกมาอ้างแล้ว ในบทที่ ๒ หนึ่งในการเลือกวรรณคดี

^๑ ยูพา โชติเกียรติ, "ความนิยมอ่านวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า ๖๔.

^๒ อรสา เจนพนัส, "การสำรวจวิธีสอนวิชาวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา," หน้า ๒๓๖.

ที่จะนำมาเป็นบทเรียนนั้น เอ็ดเวิร์ด เอ. ครุก (Edward A. Krug) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์ว่า ควรเลือกวรรณคดีที่มีคำศัพท์ต่าง ๆ ง่ายหรือยากจนเกินไป เป็นต้น ด้านสภาพการเรียนการสอน ที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิง เห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุดได้แก่ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ซึ่งตรงกับที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนประสบอยู่นั้น ช่วยให้ให้นักเรียนรู้จักวิธีการค้นคว้าด้วยตนเองน้อยที่สุด ซึ่งสืบเนื่องมาจากการขาดแหล่งค้นคว้านี้เอง ทั้งยังมีผลให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการ และรู้จักวรรณกรรมร้อยกรองอื่น ๆ นอกเหนือจากบทเรียน รวมทั้งวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันน้อยอีกด้วย

ด้านความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ และวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันนั้น จากผลการวิจัย แม้ว่านักเรียนจะชอบวรรณกรรมทั้งสองประเภท และเสนอแนะให้บรรจุทั้งวรรณกรรมร้อยกรองโบราณและวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันลงในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทย ในปริมาณที่เท่า ๆ กันก็ตาม แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็ได้แสดงความคิดเห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองโบราณมีความไพเราะซาบซึ้งมากกว่าวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน พร้อมทั้งเสนอชื่อวรรณกรรมร้อยกรองโบราณให้บรรจุลงในหนังสือแบบเรียนมากกว่าวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน ซึ่งในเรื่องนี้อาจกล่าวได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังอ่านวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสรู้จักวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันที่ดี เรื่องอื่น ๆ และวรรณกรรมร้อยกรองโบราณบางเรื่องแม้จะมีอายุเป็นร้อยปีขึ้นไป แต่ก็ยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการยืนยันถึงคุณค่าของวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี วรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันเองก็ต้องอาศัยระยะเวลาในการช่วยพิสูจน์ถึงคุณค่าเช่นกัน ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเนื้อหาของบทร้อยกรองยังมีความหมายแก่นรันหลัง เขาก็จะให้ความสนใจต่อไป^๒

^๑ Edward A. Krug, The Secondary School Curriculum (New York: Harper & Brothers, Publishers, 1960), p. 246.

^๒ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ขุมมรดกความทางวิชาการ, หน้า ๑๔๖.

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับครูภาษาไทย

๑. ควรจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เช่น ใช้สื่อการสอนประกอบการสอนบ้าง อาทิเช่น รูปภาพ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ มีบรรยากาศสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่าย เช่น การเล่นละคร การแสดงบทบาท การแข่งขัน หรือการประกวด เป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่สนใจมาก นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นอีกด้วย สำหรับปัญหาที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของบทประพันธ์นั้น ย่อมขึ้นกับวัย สติปัญญา และประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคน ครูจึงควรเป็นผู้แนะแนวทางให้นักเรียนหัดคิด หัดสังเกต และหัดตีความหมายของบทประพันธ์เท่าที่ความสามารถของนักเรียนจะอำนวย เพราะความสามารถด้านความคิด หรือการตีความหมายของนักเรียนอาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีวัยหรือประสบการณ์เพิ่มขึ้น

๒. ครูควรเป็นผู้ทันสมัย และไม่หาความรู้อยู่เสมอ ครูควรสนใจวรรณกรรมร้อยกรองใหม่ ๆ และถ้ามีโอกาสควรนำวรรณกรรมร้อยกรองใหม่ ๆ มาแนะนำให้นักเรียนรู้จักบ้าง

๓. ควรมีการปรับปรุงแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดโรงเรียน ควรมีทั้งวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ และวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบันอยู่บ้าง นอกจากนี้ครูยังอาจร่วมมือกับนักเรียนในการรวบรวมวรรณกรรมร้อยกรองที่น่าสนใจ มารวมเป็นเล่มไว้ประจำห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอีกด้วย

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่ผู้อาวุโศภที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย ผู้จัดทำหลักสูตรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาความต้องการและความสนใจของผู้เรียนด้วย เช่น ควรมีทั้งวรรณกรรมร้อยกรองโบราณ และวรรณกรรมร้อยกรองปัจจุบัน ไม่ควรเป็นเรื่องที่มีศัพท์ยากจนเกินไปควรพิจารณางานเขียนของสุนทรภู่บรรจุในแบบเรียนด้วย รวมทั้งเรื่องในแนวตลกขบขัน และเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ และให้ข้อเสนอแนะมาเป็นต้น

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียนวรรณกรรมร้อยกรองไทย

ควรมีการเขียนวรรณกรรมร้อยกรองที่มีคุณค่าต่อไป ซึ่งถ้าสามารถเขียนได้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนแล้ว ก็อาจนำมาเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนของชาติได้ นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนการแต่งวรรณกรรมร้อยกรองให้แพร่หลายต่อไป และควรมีการรวบรวมผลงานของกวีปัจจุบันออกพิมพ์ เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น

ง. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย ในเขตการศึกษาอื่นบ้าง เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกัน

๒. ควรมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู และนักเรียน เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย ว่ามีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

๓. ควรมีการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมร้อยกรองไทย เรื่องที่นักเรียนสนใจในแนวเปรียบเทียบ เพื่อประเมินคุณค่าว่าเรื่องใดมีคุณค่าด้านใด มากน้อยเพียงใดและเหมาะที่จะนำมาบรรจุในหนังสือแบบเรียนเพียงใด.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย